

Sygn. akt III CZP 28/13

UCHWAŁA

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie egzekucyjnej z wniosku wierzycieli Banku Polska Kasa Opieki S.A.
w W., A. H. i M. H.

prowadzonej przez komornika przy Sądzie Rejonowym
przeciwko dłużnikom D. K. i G. K.,

po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 22 maja 2013 r.

zagadnienia prawnego

przedstawionego przez Sąd Okręgowy

postanowieniem z dnia 7 grudnia 2012 r.,

„Czy dopuszczalne jest zażalenie na postanowienie sądu
I instancji oddalające skargę na czynność komornika polegającą na
wydaniu postanowienia o oddaleniu wniosku dłużnika lub wierzyciela
o dokonanie dodatkowego opisu i oszacowania nieruchomości
w trybie art. 951 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

**Na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika,
polegającą na oddaleniu wniosku o sporządzenie dodatkowego
opisu i oszacowania (art. 951 k.p.c.), zażalenie nie przysługuje.**

Uzasadnienie

W toku postępowania egzekucyjnego obejmującego egzekucję z nieruchomości, dłużnicy, D. K. i G. K., złożyli wniosek o dokonanie dodatkowego opisu i oszacowania. Postanowieniem z dnia 15 września 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym wniosek ten oddalił, a postanowieniem z dnia 29 maja 2012 r. Sąd Rejonowy oddalił skargę dłużników na to postanowienie.

W zażaleniu na postanowienie oddalające skargę dłużnicy domagali się jego zmiany przez uwzględnienie skargi ewentualnie uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy powziął poważne wątpliwości co do dopuszczalności zażalenia, którym dał wyraz w przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym, przytoczonym na wstępie uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kwestię dopuszczalności zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym reguluje art. 767⁴ § 1 k.p.c., zgodnie z którym zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie. Do wypadków tych należy zaliczyć przepisy części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, w których ustawodawca wyraźnie przewidział dopuszczalność zażalenia na konkretne postanowienie sądu pierwszej instancji (np. art. 768, 770, 828, 859, 908 § 1, 998 § 2, 1028 § 3, 1061 § 2 k.p.c.), a ponadto art. 394 § 1 k.p.c., znajdujący odpowiednie zastosowanie w postępowaniu egzekucyjnym (art. 13 § 2 k.p.c.). Na podstawie art. 394 § 1 k.p.c. zażalenie przysługuje na postanowienia kończące postępowanie egzekucyjne oraz na postanowienia wskazane w pkt 1 – 12 tego przepisu, jeżeli mogą być wydane w tym postępowaniu (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1969 r., III CZP 83/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 105).

Art. 950 k.p.c. zarówno w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381), jak i w aktualnym brzmieniu, mającym zastosowanie do postępowań wszczętych po dniu wejścia w życie tej ustawy, nie określa wyraźnie, na jakie postanowienia sądu przysługuje zażalenie. Dyrektywy wykładni językowej prowadzą jednak do wniosku, że chodzi

tu wyłącznie o postanowienia sądu wydane na skutek zaskarżenia dokonanego opisu i oszacowania; innymi słowy, o postanowienia uwzględniające lub oddalające skargę na czynność komornika polegającą na dokonaniu opisu i oszacowania. Za taką interpretacją art. 950 k.p.c. przemawiają również dyrektywy wykładni celowościowej, dokonanie opisu i oszacowania zamyka bowiem etap egzekucji, obejmujący szereg czynności istotnych z punktu widzenia dalszego toku postępowania egzekucyjnego. Uzasadnione jest zatem przyznanie stronom zażalenia, a tym samym poddanie tej czynności dodatkowej kontroli sądu drugiej instancji. Podobną regulację zawierał kodeks postępowania cywilnego z 1930 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.), pod rządami którego od opisu i oszacowania przysługiwały zarzuty, a na postanowienie sądu wydane po rozpoznaniu zarzutów zażalenie.

Nie inaczej ma się rzecz, gdy chodzi o dodatkowy opis i oszacowanie. Zgodnie z art. 951 k.p.c., jeżeli w stanie nieruchomości pomiędzy sporządzeniem opisu i oszacowania a terminem licytacyjnym zajdą istotne zmiany, na wniosek wierzyciela lub dłużnika może nastąpić dodatkowy opis i oszacowanie. Czynność ta służy skorygowaniu pierwotnego opisu i oszacowania przez uwzględnienie zaistniałych zmian, co nie umniejsza jednak jej znaczenia dla dalszego toku postępowania egzekucyjnego. Dodatkowy opis i oszacowanie bowiem swą funkcją odpowiada opisowi pierwotnemu, a ustalona w nim suma oszacowania zamiast sumy określonej w pierwotnym oszacowaniu stanowi podstawę ustalenia ceny wywołania. W tej sytuacji brak argumentów przemawiających za przyjęciem odmiennych zasad zaskarżalności dodatkowego opisu i oszacowania. Wręcz przeciwnie, zasady te powinny być takie same, jak w wypadku opisu pierwotnego.

Konkludując ten wątek rozważań, trzeba przyjąć, że w świetle art. 950 k.p.c. zażalenie przysługuje na postanowienie sądu wydane na skutek skargi zarówno na pierwotny, jak i dodatkowy opis i oszacowanie. Nie przysługuje natomiast na postanowienia sądu wydane po rozpoznaniu skargi na inne czynności komornika o mniej doniosłym znaczeniu niż opis i oszacowanie, np. na czynności przygotowawcze lub związane z oceną zasadności wniosku o dokonanie dodatkowego opisu i oszacowania.

W tej sytuacji rozstrzygnięcia wymaga kwestia, czy postanowienie oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na oddaleniu wniosku o sporządzenie dodatkowego opisu i oszacowania, może być uznane za kończące postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Problem kwalifikacji postanowień sądu wydawanych w postępowaniu egzekucyjnym jako kończących postępowanie w sprawie był już niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Za utrwalone w orzecznictwie można przy tym uznać stanowisko, według którego rozstrzygające znaczenie dla zaskarżalności postanowienia ma to, czy jego przedmiot i treść uprawnia do wniosku, że kończy ono postępowanie w sprawie egzekucyjnej (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., III CZP 106/08, OSNC 2009, nr 10, poz. 134 oraz orzeczenia powołane w jej uzasadnieniu).

W niektórych orzeczeniach podkreślano, że odpowiednie stosowanie art. 394 § 1 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym wymaga niezbędnej adaptacji do celów i form tego postępowania, w związku z czym za kończące postępowanie w sprawie uznać należy nie tylko postanowienia kończące całe postępowanie egzekucyjne, lecz także te, które kończą samodzielną część tego postępowania. Trzeba jednak dodać, że koncepcja ta przyjmowana była głównie z punktu widzenia dopuszczalności rewizji nadzwyczajnej oraz skargi na niezgodność prawomocnego orzeczenia z prawem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 1973 r., III CRN 344/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 144, z dnia 12 listopada 1997 r., III CZP 55/97, Prok. i Pr. 1998, nr 2, poz. 35 i z dnia 5 lipca 2006 r., IV CNP 25/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 48).

Nie ulega wątpliwości, że postanowienie sądu oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na oddaleniu wniosku o dodatkowy opis i oszacowanie nie kończy postępowania egzekucyjnego w całości. Po wydaniu tego postanowienia następuje bowiem przejście do kolejnego etapu egzekucji, w którym podstawą ustalenia ceny wywołania będzie pierwotne oszacowanie. Nie można też przyjąć, że postanowienie, o którym mowa kończy samodzielną część postępowania egzekucyjnego, ponieważ cechę tę można przypisać jedynie postanowieniu orzekającemu o pierwotnym opisie i oszacowaniu. Oznacza to, że w fazie postępowania poprzedzającej licytację postanowienie oddalające skargę na

odmowę sporządzenia przez komornika dodatkowego opisu i oszacowania ma jedynie charakter incydentalny.

Trzeba zatem przyjąć, że art. 394 § 1 w związku z art. 13 § 3 k.p.c. nie dopuszcza zażalenia na postanowienie oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na oddaleniu wniosku o dodatkowy opis i oszacowanie. Stanowisko takie Sąd Najwyższy zajął również w uchwale z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 19/13 (nie publ.).

Na koniec wypada dodać, że przeciwko dopuszczalności zażalenia – niezależnie od braku podstaw normatywnych do jego przyjęcia – przemawia także wzgląd na sprawność postępowania egzekucyjnego i zapobieganie jego zbędnemu przewlekaniu. Interes dłużnika nie powinien natomiast doznać uszczerbku, gdyż skutki ewentualnej błędnej decyzji co do potrzeby dodatkowego opisu i oszacowania podlegają weryfikacji w toku licytacji, która pozwala osiągnąć cenę, jaką zaoferuje ewentualny nabywca.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne, jak w uchwale.